

סדנת תכנות בשפת C ו-C++ (67315) תרגיל 6

תאריך הגשה: ה-29 ליוני, 2021, בשעה 23:59

1 רקע

בתרגיל זה תדרשו לעשות שימוש בכלים שרכשתם במהלך הקורס, כדי לממש container חדש ויעיל במיוחד. ניזכר ב-container, שסביר כי הוא המוכר ביותר לכם, `std::vector<T>`. נרצה לממש container הזה לו לחלוטין מבחינת התנהגות, אך חסכוני יותר בזמני ריצה. קראו היטב את ההוראות המופיעות לאורך המסמך, בפרט לאלו הנוגעות לטיפוסים מ-STL בהם מותר (או, אסור), להשתמש בתרגיל זה, כמו גם לנושאי יעילות.

2 זיכרון סטטי וזיכרון דינמי

2.1 היתרונות והקשים של ניהול זיכרון ב-Stack וב-Heap

במהלך הקורס למדנו מהן הדרכים בהם נוכל לשמור בזיכרון ערכים ומבני נתונים. בפרט, דיברנו על שני מקטעים רלבנטיים – ה-stack וה-heap. בפרט, ראינו כי:

- **זיכרון סטטי (שימוש ב-Stack):** ראינו שהזיכרון ב-stack זמין לנו "כברירת מחדל" בכל פונקציה, כשלכל פונקציה ה-stack ששייך לה. כמו כן, ראינו כי מדובר ב-"זיכרון לזמן קצר", שכן בעת יציאה מהפונקציה זיכרון זה משוחרר באופן אוטומטי.

- **זיכרון דינמי (שימוש ב-Heap):** ראינו שהזיכרון ב-heap עומד לרשותנו רק כשנבקש זאת במפורש, באמצעות בקשה להקצאת זיכרון דינמי. כמו כן, ראינו כי להבדיל משימוש בזיכרון הסטטי, הזיכרון הדינמי אינו "קיים לזמן קצר בלבד", אלא קיים עד אשר נבקש ממערכת ההפעלה לשחררו באופן מפורש (ולא – ניצור דליפת זיכרון).

הבחירה באיזו דרך להשתמש – בזיכרון סטטי או דינמי, תלויה בסיטואציה הניצבת לפנינו, ולכל כלי יש את יתרונותיו וחסרונותיו. נציג כמה מהם:

- **שימוש בזיכרון סטטי:** מצד אחד, הגישה ל-stack מהירה באופן משמעותי מגישה ל-heap, ולכן ניתן לו עדיפות. מצד שני, הזיכרון שמוקצה ב-stack זמין, כאמור "לזמן קצר" בלבד. כלומר, עת ששמורה (scope) כלשהיא מסיימת את פעולתה, המשתנים שהוגדרו עבורה ב-stack משוחררים אוטומטית – וגישה אליהם מעתה ואילך תחשב

כקריאה בלתי חוקית. כמו כן, ל-`stack` גודל מקסימלי, שלא ניתן לחצות. למשל, כברירת מחדל, גודל המחסנית במחשבים המשתמשים ב-`Windows` כמערכת הפעלה הוא 1MB. ברורה, אפוא, המגבלה שבשימוש ב-`stack` לאחסון מידע רב.

• **שימוש בזיכרון:** מצד אחד, זיכרון דינמי מקנה לנו גמישות שכן אנו יכולים לבקש כמות גדולה הרבה יותר של זיכרון (בניגוד ל-`stack`, שכאמור מוגבל). ראינו שאפשר לנצל ייתרון זה בייחוד במקרים בהם איננו יודעים מהו גודל הקלט. אלא שמנגד, מאחר שמדובר ב-“זיכרון לזמן ארוך”, על התוכנה לנהל את הזיכרון שאותו ביקשה ממערכת ההפעלה – וכידוע, אילו זו שוכחת לשחרר זיכרון שהקצתה, היא מביאה לכך שנוצרת דליפת זיכרון בתוכנית. יתרה מכך, כאמור לעיל, ניהול ה-`heap`, ובפרט הגישה לפריטים המאוחסנים בה, “מורכבת יותר”. מכאן שגישה לזיכרון המאוחסן ב-`heap` תהא איטית יותר ותביא לכך שזמן הריצה של התוכנית שלנו יאריך.

אנו נוכחים לראות כי לכל כלי הייתרונות והחסרונות שלו – ולנו האחריות להשתמש בכלים העומדים לרשותינו בתבונה.

עתה, נדבר באופן ספציפי על בעיה אחת שנתקלנו בה לאורך כל הקורס: שימוש במערכים ב-`C++`. עוד בתחילת הקורס ראינו כי מערך הוא למעשה קטע זיכרון **רציף** באורך n -פעמים טיפוס הנתונים המבוקש. כמו כן, ראינו כי כדי ליצור מערך עלינו לקבוע מה יהיה גודלו **בזמן קומפילציה**. כלומר, לא נוכל, למשל, לבסס את גודל המערך על קלט שקיבלנו מהמשתמש – שכן אורך המערך חייב להיות זמין למהדר עוד בזמן קומפילציה. במצב זה, עמדו לפנינו האפשרויות הבאות:

• **אם מדובר בגודל קבוע וידוע מראש:** ניתן להקצות את המערך על ה-`stack`. אלא שמעבר לחסרונות שבהקצאה על ה-`stack` שהזכרנו לעיל, הרי החיסרון המרכזי ברור ובוטל ביותר: אנו חייבים לדעת מהו הגודל המקסימלי של הקלט כדי ששיטה זו תצלח. וודאי, ניתן לבחור במספר גדול מאוד (למשל $n = 10000$, $\mathbb{N} \ni n$), אך תמיד נמצא קלט בגודל $n + 1$ שאיתו התוכנית שכתבנו לא תוכל להתמודד. במילים אחרות, כל עוד הקלט לא חסום מלעיל, מדובר בשיטה בעייתית. נזכיר בהקשר הזה כי עוד בחלק של הקורס העוסק בשפת `C`, למדנו על המונח `Variable Length Array (VLA)`. ראינו ש-`VLA` הוא מערך בגודל שאינו קבוע (כלומר, לא נקבע בזמן קומפילציה, אלא בזמן ריצה) ומוקצה על ה-`stack`. אלא שלאור הבעיות המובנית שבכלי זה (ההקצאה על ה-`stack`, שמוגבל מאוד מבחינת זיכרון) – השימוש שלו אינו מומלץ כלל ואף אסרנו את השימוש ב-`VLA` במסגרת קורס זה.

• **אם הגודל אינו ידוע מראש או שאינו קבוע:** נוכל לעשות שימוש בזיכרון דינמי. אלא ששימוש זה מביא עמו את החסרונות שהזכרנו באשר לשימוש ב-`heap`.

שתי האופציות הללו אינן ממצות את כל סט הכלים שהיה לנו, אך אלו האפשרויות המרכזיות שבהן נתקלנו. בתרגיל זה נממש מבנה נתונים המתנהג כמו ווקטור, אך מממש “מאחורי הקלעים” שיטה יעילה לניהול זיכרון, המנצלת את יתרונותיהם של ה-`stack` וה-`heap` ומזעזעת את חסרונותיהם – ובכך ננסה “ליהנות משני העולמות”.

2.2 הגדרת טיפוס הנתונים `Variable Length Vector`

נגדיר את ה-`container` “וקטור באורך משתנה” (`Variable Length Vector`), או בקצרה `VLVector` להיות טיפוס נתונים גנרי, הפועל על אלמנטים מסוג `T` ובעל קיבולת סטטית

$C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. ל-`VLLVector` יהיה API¹ דומה לזה של `std::vector`, אך הייחודיות שלו ביחס ל"ווקטור רגיל", היא בכך שהוא עושה שימוש גם ב-`stack` וגם ב-`heap` לאחסון ערכיו.

2.3 אחסון סטטי (ב-`stack`) אל מול אחסון דינמי (ב-`heap`)

`VLLVector` יפעל באמצעות האלגוריתם הנאיבי הבא על מנת "לתמרן" בעילות בין שימוש ב-`stack` וב-`heap`:

- הצהרה: `VLLVector` יהיה טיפוס גנרי (עם כותרת `template`) ויקבל שני פרמטרים גנריים: את טיפוס הנתונים שאותם הוא מאחסן, T , ואת $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ מסמן כמה איברים, לכל היותר, יוכל הווקטור להכיל באופן סטטי (על ה-`stack`). לפיכך, ומטעמי יעילות, נדרוש כי כל מופע של `VLLVector` יתפוס C ערכים **בדיוק** ב-`stack`.

- הוספת איברים (ל"ווקטור"): יהי $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ כמות האיברים הנוכחית בווקטור (לפני פעולת ההוספה), ו- $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף בפעולת ההוספה.²

– **אם** $size + k \leq C$: במקרה הזה הוספת k איברים לא תחצה את C (ה-`threshold`), לכן k הערכים החדשים ישמרו ב-`stack`.

– **אם** $size \leq C \wedge size + k > C$: במקרה הזה כמות האיברים הנוכחית, $size$, קטנה מ- C , אלא שבתוספת k האיברים החדשים – נחצה את C . במקרה שכזה, לא נוכל לשמור את כל $size + k$ האיברים בזיכרון הסטטי, ולכן הווקטור יפסיק **באופן גורף** להשתמש בזיכרון סטטי ויעבור להשתמש בזיכרון דינמי. כדי לעשות זאת, הווקטור יקצה את כמות הזיכרון הנדרשת, כמפורט בחלק הבא, **ויעתיק אליו את כל הערכים שעד כה נשמרו על ה-`stack` (לא ניתן להימנע מהעתקה, ראו את הנספח לפירוט)**. כלומר, כל $size + k$ האיברים – ישמרו בזיכרון הדינמי.

– **אם** $size > C$: במקרה כזה ברור שבפרט גם $size + k > C$ – ולכן נמשיך להשתמש בזיכרון הדינמי. הזיכרון הדינמי יגדל בהתאם להסבר שמופיע בפרק הבא.

- הסרת איברים (מ"ווקטור"): יהי $size \in \mathbb{N}$ כמות האיברים הנוכחית בווקטור (לפני פעולת ההסרה), ו- $k \in \mathbb{N}$ *s.t.* $k \leq size$ כמות האיברים שנרצה להסיר.

– **אם** $size - k > C$: במקרה זה הסרת k האיברים לא תגיע ל- C , לכן נמחק את האיברים מה-`heap`, בהתאם להסבר שיופיע בפרק הבא, ובכל מקרה – נמשיך להשתמש בזיכרון הדינמי (כלומר הווקטור ימשיך להחזיק את כל ערכיו ב-`heap`).

– **אם** $size - k \leq C$: במקרה זה נוכל לחזור ולהשתמש בזיכרון הסטטי – שזו שיטת האחסון העדיפה – לכן נעתיק חזרה את הערכים ל-`stack`, נמחק את הזיכרון הדינמי במלואו ונחזור להשתמש בזיכרון הסטטי (בלבד).

¹תזכורת: `API` (Application Programming Interface) הוא מונח המתייחס, בענייננו, לרשימת הפעולות **הפומביות** של האובייקט, שאליהן ניתן לגשת. ראו: <https://bit.ly/39LxnQt>.

²ראינו שב-`std::vector` ניתן לקרוא לפעולת `insert` כך שתוסיף איבר יחיד או מספר איברים (בעזרת `iterator`).

2.4 קיבולת הווקטור

כאמור, לוווקטור שלנו, כמו גם ל- std::vector , תהיה פונקציית קיבולת, שתתאר את כמות האיברים המקסימלית שהווקטור יכול להכיל בכל רגע נתון. נגדיר את $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ להיות פונקציית הקיבולת, כך שבהינתן $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – קבוע המייצג את הזיכרון הסטטי המקסימלי של הווקטור, הפונקציה תקבל 2 ארגומנטים: $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – כמות האיברים הנוכחית בווקטור (לפני הוספה / הסרה של איברים) ו- $k \in \mathbb{N}$ – כמות האיברים שנרצה להוסיף או להסיר. cap_C תחזיר את הקיבולת המקסימלית של הווקטור.

לנגד עינינו שתי מטרות: מצד אחד, נרצה לשמור על זמני ריצה טובים ככול האפשר. כך, נרצה שפעולות הגישה לוווקטור, ההוספה לסוף הווקטור והסרת האיבר שבסוף הווקטור יפעלו כולן ב- $O(1)$ (לשיעורין). מהצד השני, לא נרצה להקצות יותר מדי מקום, שיתבזבז לשווא. כאשר מדובר בזיכרון סטטי ($size + k \leq C$), זה קל – הקיבולת של הווקטור היא C . תמיד. עם זאת, מה תהיה קיבולת הווקטור כשהוא חוצה את C ועובר להשתמש בזיכרון דינמי? ניסיון נאיבי יהיה להגדיל את הווקטור כל פעם ב- k איברים. לדוגמה, בכל פעם שמוסיפים איבר חדש יחיד ($k = 1$), נקצה את כל הווקטור מחדש עם $(size + 1) \cdot sizeof(T)$ בייטים ונעתיק לתוכו את איבריו של הווקטור הישן. אלא, שראינו בקורס (וב-DAST) שגישה זו מובילה לזמן ריצה של $O(n)$ ולכן אינה מתאימה (הוכחה מתמטית מופיעה בנספח לתרגיל). **להלן הפתרון:** נגדיר את פונקציית הקיבולת $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, עבור $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, כמות האיברים הנוכחית בווקטור, $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף לוווקטור ו- $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, קבוע הזיכרון הסטטי המקסימלי, כך:

$$cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ \left\lfloor \frac{3 \cdot (size + k)}{2} \right\rfloor & \text{otherwise} \end{cases}$$

הנימוקים בבסיס הגדרה זו של cap_C מופיעים בנספח המצורף לתרגיל זה. **רצוי מאוד שתעיינו בו ותבינו אותו.** נעשה שימוש ב- cap_C כך:

- **הוספת איברים חדשים:** פונקציית הקיבולת תופעל אך ורק כשאין בווקטור מספיק מקום כדי להכיל את k האיברים החדשים (כלומר, אם יש מקום בזיכרון הסטטי / דינמי לאחסון $size + k$ איברים, אין טעם להפעיל את cap_C . כפועל יוצא, במקרה שבו אנו עובדים עם זיכרון דינמי – לא נגדיל את הווקטור).

- **הסרת איברים:**

– במקרה שבו $size - k > C$: מטעמי יעילות, לא נקטין את קיבולת הווקטור. כלומר, גם כאשר חישוב cap_C היה מביא לערך קיבולת אחר, קטן יותר, עדיין נבחר שלא להקטין את הווקטור כלל (ולכן אין טעם לחשב את cap_C במקרה זה).

– במקרה שבו $size > C \wedge size - k \leq C$: במקרה זה נעתיק את כל האיברים לזיכרון הסטטי ולאחר מכן נמחק כליל את הזיכרון הדינמי.

אם כן, לסיכום:

- יש להשתמש בזיכרון סטטי כל עוד כמות האיברים בווקטור אינה חוצה את C .

- יש להשתמש בזיכרון דינמי כל עוד כמות האיברים חצתה את C .
 - יש לתמוד במעבר מזיכרון סטטי לזיכרון דינמי, ולהיפך.
 - יש לעמוד בחסם של $O(1)$ לשיעורין לפעולות הגישה וההוספה/ההסרה לסוף/מסוף הווקטור.
 - זיכרו שאין מנוס מהעתקת האיברים בכל הגדלה או הקטנה של הווקטור.
 - נחשב את cap_C אך ורק כשנידרש להגדיל או להקטין את הווקטור.
עם זאת, נזכיר: כאשר עובדים עם זיכרון דינמי, קיבולת הווקטור יכולה רק לגדול. לא נקטין את הווקטור כשנשתמש בזיכרון דינמי.
 - שימו לב:** כשמסירים איברים עד כדי הגעה לערך הקטן או השווה ל- C (כלומר כאשר $size - k \leq C$) חוזרים לעשות שימוש בזיכרון הסטטי, וה- $capacity$ הדינמי "מתאפס". כך, כשנגדיל שוב את הווקטור עד אשר $size + k > C$ לא נחזור להשתמש ב- $capacity$ הישן, אלא נחשב את הערך הנכון מחדש, באמצעות cap_C .
 - נדגיש:** המימוש שלכם חייב להשתמש ב- cap_C . ציונו של מימוש שיגדיל או יקטין את הווקטור בצורה שונה, או יחזיר ערכים לא תואמים – עלול להיפגע משמעותית.
- דוגמה למעברים בין ערכי ה- $capacity$ וסוגי הזיכרון (סטטי/דינמי) מופיעה בהמשך התרגיל.

3 המחלקה `vector`

בתרגיל זה הנכם נדרשים לממש, בקובץ `vector.h`, מחלקה גנרית בשם `vector`. ה-`container` שלכם ישמור ערכים מסוג T ועם קיבולת סטטית `StaticCapacity` (שניהם משתנים גנריים שהמחלקה מקבלת). ל-`StaticCapacity` נגדיר ערך ברירת מחדל של 16. עליכם לתמוך ב-API הבא:

התיאור	הערות	זמן ריצה
פעולות מחזור החיים של האובייקט		
Default Constructor	בנאי שמאתחל <code>vector</code> ריק.	$O(1)$
Copy Constructor	מימוש של בנאי העתקה.	$O(n)$ מספר האיברים בווקטור המועתק הוא n .
Sequence based Constructor	בנאי המקבל <code>Input Iterator</code> (מקטע $[first, last)$ של ערכי T ושומר את הערכים בווקטור. החתימה המלאה בהמשך.	$O(n)$ מספר האיברים ב- $[first, last)$ הוא n .
Single-value initialized constructor	בנאי המקבל כמות $count \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ ואיבר v כלשהוא מסוג T . הבנאי מאתחל את הווקטור עם $count$ איברים בעלי הערך v .	$O(count)$
Destructor	מימוש <code>Destructor</code> .	
פעולות		

size	הפעולה מחזירה את כמות איברים הנוכחית בווקטור.	ערך החזרה מטיפוס size_t.	$O(1)$
capacity	פעולה המחזירה את קיבולת הווקטור הנוכחית.	ערך החזרה מטיפוס size_t. נזכיר שלא צריך לחשב בפונקציה זו את capC.	$O(1)$
empty	פעולה הבודקת האם הווקטור ריק.	ערך החזרה bool.	$O(1)$
at	פעולה מקבלת אינדקס ומחזירה את הערך המשוך לו בווקטור.	הפעולה תזרוק חריגה במקרה שהאינדקס שגוי.	$O(1)$
push_back	הפעולה מקבלת איבר ומוסיפה אותו לסוף הווקטור.	הפעולה אינה מחזירה ערך.	$O(1)$ (לשיעורין - amortized) ³
insert (1)	פעולה המקבלת איטרטור המצביע לאיבר מסוים בווקטור (position), ואיבר חדש. הפעולה תוסיף את האיבר החדש לפני ה-position (משמאל ל-position).	הפעולה תחזיר איטרטור המצביע לאיבר החדש (לאיבר שנוסף כעת).	$O(n)$ כאשר n הוא כמות האיברים בווקטור (size).
insert (2)	פעולה המקבלת איטרטור המצביע לאיבר מסוים בווקטור (position), ו-2 משתנים המייצגים Input Iterator למקטע [first, last). הפעולה תוסיף את כל ערכי האיטרטור לפני ה-position.	הפעולה תחזיר איטרטור של הווקטור, המצביע לאיבר הראשון מרצף האיברים החדשים. תוכלו להסיק כיצד יש להגדיר את first, last בעזרת החתימה של ה-sequence based constructor שבהמשך.	$O(n)$ כאשר n הוא כמות האיברים בווקטור, בחיבור כמות האיברים במקטע [first, last)
pop_back	הפעולה מסירה את האיבר האחרון מהווקטור.	הפעולה אינה מחזירה ערך. אם $size = 0$ יש לעצור מבלי לזרוק חריגה.	$O(1)$ (amortized)
erase (1)	הפעולה מקבלת איטרטור של הווקטור ומסירה את האיבר שהוא מצביע עליו.	הפעולה תחזיר איטרטור לאיבר שמימין לאיבר שהוסר.	$O(n)$ כאשר n הוא כמות האיברים בווקטור.
erase (2)	הפעולה מקבלת 2 משתנים המייצגים איטרטור של מופע ה-vector, v1, למקטע [first, last). הפעולה תסיר את הערכים שבמקטע מהווקטור.	הפעולה תחזיר איטרטור לאיבר שמימין לאיברים שהוסרו.	$O(n)$ כאשר n הוא מספר האיברים בווקטור.
clear	פעולה המסירה את כל איברי הווקטור.		$O(n)$ כאשר n הוא מספר האיברים בווקטור.

³זמן ריצה לשיעורין.

כתזכורת נציג הגדרה לא פורמאלית לצורך התרגיל: אלגוריתם מתבצע בזמן ריצה לשיעורין $O(1)$ אם רובן המכריע של הקריאות אליו מתבצעות בזמן קבוע, בעוד חלק קטן מהקריאות אליו מתבצעות בזמן ארוך יותר. להרחבה, ראו: <https://bit.ly/3jSVAsQ>.

data	פעולה המחזירה מצביע למשתנה שמחזיק כרגע את המידע.	הפעולה תחזיר מצביע למשתנה שמחזיק את האיברים ב-stack או ב-heap, בהתאם למצב הנוכחי של ה-vl_vector.	$O(1)$
contains	הפעולה מקבלת משתנה מסוג T ומחזירה ערך בוליאני - האם הערך נמצא בווקטור?		$O(n)$ כאשר n הוא מספר האיברים בווקטור.
Iterator Support	על המחלקה vl_vector לתמוך ב-iterator (לרבות typedefs) בהתאם לשמות הסטנדרטים של C++ 14.	עליכם לתמוך ב-Random Access Iterator (non const).	על כל הפעולות הנדרשות לעמוד בזמן ריצה של $O(1)$.
Reverse Iterator Support	על המחלקה vl_vector לתמוך ב-reverse iterator ⁴ (לרבות typedefs) בהתאם לשמות הסטנדרטים של C++.	עליכם לתמוך ב-Random Access Iterator (non const).	
אופרטורים			
השמה	תמיכה באופרטור ההשמה (=).		
subscript	תמיכה באופרטור [].	האופרטור יקבל אינדקס ויחזיר את הערך המשוויד לו. אין לזרוק חריגה במקרה זה.	$O(1)$
השוואה	תמיכה באופרטורים ==, !=.	שני ווקטורים שווים אחד לשני אם ורק אם ערך ה-size שלהם זהה, איבריהם שווים ומופיעים בסדר זהה. ניתן להניח כי אופרטור השוואה יופעל רק על ווקטורים שערכי ה-T וה-C שלהם זהים.	$O(n)$

דגשים, הבהרות, הנחיות והנחות כלליות:

- החתימה ל-Sequence based Constructor (שרלבנטית גם, בשינויים המתחייבים, ל-2 insert) היא:

```
template<class InputIterator>
vl_vector(InputIterator first, InputIterator last);
```

- נדגיש שוב:** על המחלקה להיות **גנרית**. הערך הגנרי הראשון הוא טיפוס הנתונים שהמחלקה מאחסנת, אליו התייחסנו כ-T. הפרמטר הגנרי השני הוא הקיבולת המקסימלית שניתן לאחסן באופן סטטי, לה קראנו StaticCapacity (בחלק "התיאורטי" היא מסומנת כ-C). ל-StaticCapacity יהיה **ערך ברירת המחדל** - 16.

- ניתן להניח** כי מופעים מסוג T תומכים ב-operator==, operator= וכן כי יש למופעי T בנאי דיפולטיבי ובנאי העתקה.

⁴reverse iterator הוא איטרטור שרץ על איברי ה-container בסדר הפוך. למשל, עבור [1, 2, 3, 4] תבוצע הריצה בסדר 1 → 2 → 3 → 4. מומלץ בחום לקרוא את המקור הבא, המציג דרך אפשרית למימוש (אתם **רשאים** להשתמש בה): https://en.cppreference.com/w/cpp/iterator/reverse_iterator.

- **בפתרונכם אינכם רשאים לעשות שימוש באף container של STL.** קרי, ניתן לעשות שימוש בכל אלגוריתם של STL, אך אינכם רשאים לעשות שימוש ב-`containers`. כך, בפרט, אין לעשות שימוש ב-`std::vector`, `std::array` ו-`std::list`. **שימוש ב-`containers` יגרור בהכרח ציון 0** (וממילא אינו יכול לעמוד במלוא ההגדרות של `std::vector`). באופן דומה, למען הסר ספק, לא ניתן להשתמש בספריות חיצוניות.
- הווקטור יהיה בעלי הזיכרון של איבריו (כלומר, הוא יחזיר ב-`ownership` עליהם). כדי לעשות זאת, יש להעתיק את האיברים שמקבלים בפעולות ההוספה – ולא לשמור `reference/pointer` אליהם.
- בחלק הנוגע ל-`iterators` עליכם לתמוך ב-`naming conventions` של STL. בפרט, הגדירו טיפוסים רלוונטים אם צריך, כפי שלמדנו בכיתה ובתרגול.⁵ בפרט, בחלק הנוגע ל-`reverse iterator` שימו לב שאתם עומדים ב-`convention` הרלבנטי. תוכלו לראות דוגמה ל-`conventions` האלו ב-`std::vector`⁶ (לדוגמה, המתודה המקבילה ל-`begin` עבור `reverse iterator` היא `rbegin`).
- כאשר מקבלים `Input Iterator` ניתן להניח על איבריו כי אכן כולם מאותו טיפוס הנתונים – וכי טיפוס נתונים זה הוא טיפוס הנתונים ששומרים בווקטור (`T`). כמו כן, ניתן להניח כי $begin \leq end$.
- ניתן לטעות ולחשוב, בשוגג, כי ישנה התנגשות בין החתימות של `Sequence based Constructor` ושל `Single-value Initialized Constructor`. מאחר שניתן להניח כי `Single-value Initialized Constructor` יקבל בהכרח ערך `count` מטיפוס `size_t` – בהכרח לא תהיה התנגשות (למה? שאלה טובה לקראת המבחן ©).
- ה-API הנ"ל מציג לכם את שמות הפונקציות המחייבות, הפרמטרים, ערכי החזרה וטיפוסייהם. בעת מימוש ה-API, עליכם ליישם את העקרונות שנלמדו בקורס באשר לערכים קבועים (`constants`) ומשתני ייחוס (`references`). **שימוש בקונבנציות אלו הוא חלק אינטגרלי מהתרגיל.** עיקרון זה נכון בפרט גם לגבי התמיכה ה-`reverse iterator`.
- **שימו:** לפני שתיגשו לחיבור הפתרון, חישבו על כל הכלים שרכשתם בקורס. בפרט, כשאתם שוקלים האם האופציה X מתאימה למימוש – חישבו בין היתר איזה תכונות יש לה? היכן היא מוקצת? מה הייתרונות שלה? מה היא דורשת מכם מבחינת מימוש. חשוב לנו להדגיש: תרגיל זה מתוכנן כך שהוא נוגע במרבית החומר של הקורס. שימוש נכון בכלים שונים שלמדנו לא רק שיקצר את מרבית הפונקציות לאורך של כמה שורות בלבד, אלא יאפשר לכם לקבל "במתנה" חלק נכבד מהמימוש.

4 בונוס (25 נק')

פרק זה הוא חלק רשות, המציע בונוס של עד 25 נקודות נוספות לציון התרגיל. נבהיר כי בהחלט ניתן לקבל 100 בתרגיל גם מבלי להגיש חלק זה. הציון המקסימלי ל-"תרגיל 6", אפוא, הוא 125.

⁵נעיר כי כדי לממש `container` "חוקי", התואם באופן מלא ל-`STL convention`, הייתם נדרשים להוסיף מספר הגדרות ומתודות נוספות. איננו דורשים זאת בתרגיל זה. ההגדרות להן אתם נדרשים הן אלו שנלמדו בהצאה ובתרגולים בלבד. להרחבה, ראו: https://en.cppreference.com/w/cpp/named_req/Container.
⁶ניתן לעיין בממשק של `std::vector` בקישור הזה: <https://en.cppreference.com/w/cpp/container/vector>

4.1 רקע

בחלק הנוגע לשפת C בסדנה, ראינו שמחרוזות מיוצגות כמערך של תווים. כך, למשל:

Hello, World!											
H	e	l	l	o		W	o	r	l	d	\0

בהמשך, ראינו שעבודה עם מחרוזות בשפת C אינה כה טריוויאלית (למשל חיבור בין מחרוזות הצריך הקצאת מחרוזת דינמית, שמוש ב-`strcpy` וכו'). לקושי זה מצאנו פתרון ב-`C++`, כשחקרנו את ה-API של `std::string`.
אלא, שכאשר חושבים על ניהול זיכרון אופטימלי, הקשיים שתיארנו לעיל מהם "סובל" `std::vector` רלבנטיים בהחלט גם ל-`std::string`. לכן, עולה השאלה האם אפשר להשתמש ב-`VlVector` שכתבנו על מנת לייעל, מבחינת שימוש בזיכרון, באופן **ספציפי** את העבודה עם מחרוזות? נראה שכן.

4.2 המחלקה `vl_string`

נגדיר את ה-`container` "מחרוזת מאורך משתנה" (`Variable Length String`), או בקצרה `VlString` להיות טיפוס נתונים גנרי המייצג **סוג ספציפי** של `Variable Length Vector`.⁷ `VlString` יחזיק **תווים** (כלומר, "במונחי `VlVector`", `T = char`) ויהיה בעל קיבולת סטטית `C`. ל-`VlString` יהיו, מצד אחד, תכונות דומות לאלו של מחרוזת, כך שיהיה ניתן למשל לבצע פעולות שרשור או הדפסה. אלא, שמהצד השני, הוא יציע אלגוריתם זהה לזה של `VlVector` מבחינת ניהול זיכרון, ובכך יהנה מהיתרונות ניהול הזיכרון של `VlVector`.
ממשו, בקובץ `vl_string.h`, מחלקה גנרית בשם `vl_string`. מבנה הנתונים שלכם יקבל פרמטר גנרי **יחיד**, והוא קיבולת סטטית `StaticCapacity`. ל-`StaticCapacity` נגדיר ערך ברירת מחדל של 16. עליכם לתמוך ב-API הבא:

זמן ריצה	הערות	התיאור	
פעולות מחזור החיים של האובייקט			
$O(1)$		בנאי שמאתחל <code>vl_string</code> עם מחרוזת ריקה.	Default Constructor
$O(n)$ מספר התווים במחרוזת הוא n .		מימוש של בנאי העתקה.	Copy Constructor
$O(n)$ מספר התווים במחרוזת הוא n .	קיבולת המחרוזת תחושב באמצעות cap_C כאשר $k = n$ (כלומר k האיברים שמוסיפים הם n התווים שבמחרוזת).	בנאי <code>implicit</code> המקבל פרמטר יחיד מסוג <code>const char *</code> ושומר את תווי ב- <code>vl_string</code> .	Implicit Constructor
פעולות			
		על המחלקה לתמוך בכל הפעולות של <code>vl_string</code> .	<code>vl_vector</code> methods
$O(n)$ מספר התווים במחרוזת הוא n .	פעולה זו באה "במקום" הפעולה הסטנדרטית של <code>vl_vector</code> .	הפעולה מקבלת פרמטר יחיד מסוג <code>const char *</code> ובודקת האם הוא נמצא ב- <code>vl_string</code> .	<code>contains</code>

⁷למדנו בקורס כלים רבים - חשבו איזה כלי תואם בדיוק לסיטואציות שבהן נדרש לממש קשר שבו " B הוא סוג ספציפי של A ".

אופרטורים			
		על המחלקה לתמוך בכל האופרטורים של <code>vl_vector</code>	<code>vl_vector</code> operators
	פעולת ה- <code>+=</code> מוגדרת כפעולת שרשור . אין צורך בסימטריות.	יש לתמוך בפעולות חיבור עם <code>vl_string, const char *, const char</code>	<code>operator +=</code>
	פעולת ה- <code>+</code> מוגדרת כפעולת שרשור . אין צורך בסימטריות.	יש לתמוך בפעולות חיבור עם <code>vl_string, const char *, const char</code>	<code>operator +</code>
		יש לתמוך ב-implicit casting operator ל- <code>const char *</code>	Implicit casting operator

דגשים, הבהרות, הנחיות והנחות כלליות:

- אין צורך לממש פעולות נוספות שלא מופיעות בטבלה שלעיל. כך, למשל, אין צורך לתמוך ב-`Single-value initialized constructor`.
- הנכם נדרשים לעשות שימוש ב-`vl_vector` שהגדרתם בפרק הקודם לתרגיל. הניחו שהקובץ `vl_vector.h` נמצא באותה התיקה של `vl_string.h`.
- **שימו לב:** הן בבנאי והן באופרטורי השרשור, שרשור תו יחיד שקול להוספת איבר יחיד לזקטור, בעוד ששרשור מחרוזת שקול להוספת `Sequence (Iterator; למה?)`.
- **שימו לב:** באופן זה ל-`String literals`, מחרוזת תמיד כוללת את תו ה-`NULL` ("'\0") בסופה – כך גם בפרט כשהיא ריקה. אילוץ זה משפיע על המתודות של `vl_vector` ומחייב לשנותן באופן שבו יתמודדו עם תווים בודדים, מבלי להתייחס לתו ה-`NULL`. כך למשל:
 - `size` צריכה לשקף את אורך המחרוזת, באופן השקול ל-`strlen`.
 - `capacity` תחושב בהתאם לתוכן של `vl_string` – כלומר בהתאם לכל התווים שהוא מחזיק, **לרבות תו ה-NULL**.
 - הוספת או הסרת תווים למחרוזת (לדוגמה פעולות ה-`push_back` ו-`pop_back`) יוסיפו, או יסירו, בהתאמה, את **התו האחרון** מהמחרוזת, ולא את ה-`terminator` (כלומר, לא את `\0`).
 - אתחול מחרוזת ריקה (בבנאי הדיפולטיבי) תהא מחרוזת שמכילה רק את תו ה-`NULL`.
 - לא ניתן (ולכן גם לא מצופה מכס) לשנות את התנהגותן של `Insert (2)` ושל `Erase (2)` (למה?).
- כל ההנחיות הנוגעות ל-`vl_vector` רלבנטיות גם כאן. בפרט, גם בחלק זה אין להשתמש באף `container` של STL וכמובן שאין להשתמש ב-`std::string`, יש לתמוך ב-`const` ו-`reference` במידת הצורך, וכך גם תוכלו להוסיף מתודות כראות עיניכם, בהתאם לנלמד בקורס.
- בחלק זה – ובחלק זה בלבד – מותר לייבא את `cstring` (השם "המקביל" ל-`string.h` ב-`C++`) ולעשות שימוש "בפונקציות C" המוגדרות בו.

5 נהלי הגשה

- זיכרו לוודא שתרגילכם עובר קומפילציה במחשבי בית הספר ללא שגיאות ואזהרות, וכנגד מהדר בתקינה שנקבעה בקורס (C++14). אזהרות יביאו בהכח לגריעת ניקוד (בהתאם לחומרת האזהרות). תרגיל שאינו עובר הידור, ינוקד בציון 0. בנוסף, נזכיר שיש לתעדף פונקציות ותכונות של C++ על פני אלו של C. למשל, נעדיף להשתמש ב-new ו-delete על פני malloc ו-free.
- כאמור בהנחיות להגשת תרגילים – הקצאת זיכרון דינמית מחייבת את שחרור הזיכרון. עליכם למנוע בכל מחיר דליפות זיכרון מה-container שלכם. תוכלו להיעזר ב-valgrind כדי לאתר דליפות זיכרון. דליפות זיכרון יאבדו ניקוד משמעותי.
- לתרגיל זה לא ניתן פתרון בית ספר. כחלופה לכך, ציידנו אתכם בנספח המכיל מספר דוגמאות לשימוש ב-vl_vector ו-vl_string. אין להגיש את את קובצי הדוגמה.
- אנא וודאו כי התרגיל שלכם עובר את ה-Pre-submission Script ללא שגיאות או אזהרות. קובץ ה-Pre-submission Script זמין בנתיב.

```
~labcc2/presubmit/ex6/run <path_to_submission>
```

בהצלחה!!

6 נספח א' – חומרי עזר

לתרגיל זה לא מסופק פתרון בית ספר. במקום זאת, סיפקנו לכם מספר חומרי עזר:

6.1 תוכנית לדוגמה – Highest Student Grade

יצרנו עבורכם תוכנית לדוגמה העושה שימוש בכמה מהתכונות הבסיסיות של הווקטור. כך, אם זו מומשה נכון, תוכלו לקמפל ולהריץ בהצלחה את התוכנית. התוכנית high-est_student_grade.cpp, מצורפת כחלק מקובצי התרגיל ואין להגיש. התוכנית קולטת רשימה של סטודנטים מהמשתמש דרך ה-CLI, ולאחר מכן מדפיסה את הסטודנט עם ממוצע הציונים הגבוה ביותר. לשם כך, התוכנית מגדירה מחלקה בשם Student, שלה 2 שדות – "שם פרטי" ו-"ממוצע ציונים". כמו כן, לשם שמירת הסטודנטים שנקלטו על ידי המשתמש, התוכנית עושה שימוש ב-vl_vector. נביט בדוגמת הרצה:

```
$ ./HighestStudentGrade
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
Mozart 70.5
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
Beethoven 95
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
Liszt 83.0
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
<< Note: This is an empty line >>
-----
Total Students: 3
Student with highest grade: Beethoven (average: 95)
```

שימו לב שהקלט שצבוע בירוק הוא קלט שהזין המשתמש. כמו כן, השורה לפני שורת הפסים ריקה מאחר שהמשתמש הזין קלט ריק. נדגיש:

- התוכנית מבצעת בדיקות קלט בסיסיות בלבד. תוכנית זו אינה מתיימרת להיות פתרון מלא ומקיף, אלא להציג שימוש בסיסי ב-vl_vector שיצרתם.
- אנו ממליצים כי תעיינו בקפידה בתוכנית, הכוללת הערות המסבירות את הנעשה שלב שלב. תוכנית זו תוכל לסייע לכם בהבנת המשימה.

6.2 קובצי ה-Presubmission

קוד המקור של תוכנית ה-Presubmit זמינה עבורכם, ותוכלו למצוא שם בדיקות בסיסיות של הווקטור, **לרבות בדיקת Resize בסיסית**. מומלץ בחום שתעיינו בתוכנית זו. אתם רשאים בהחלט לבצע שינויים בתוכנית זו בכדי ליצור Tests משלכם.

6.3 דוגמה מספרית לגדילת וכיווץ הווקטור

כדי לוודא שהאופן שבו קיבולת הווקטור גדלה או מתכווצת ברור ונהיר לכולם, נתאר להלן מקרה אחד של הגדלה וכיווץ. בעמודה השמאלית ניתן לראות את הפעולה המבוצעת (בחלק המקרים היא כתובה בקוד, ובחלק בתיאור מלולי). בעמודות שממינה, מופיעים ערכי ה-size וה-capacity שמתקבלים כתוצאה מביצוע הפעולה. נעיר כי רצף הפעולות שלהלן זמין כקוד ב-Presubmit תחת הפונקציה TestResize.

פעולה	קיבולת (<i>capacity</i>)	גודל (<i>size</i>)	הצדקה
<code>vl_vector<int> vec;</code>	16	0	ערכי ברירת מחדל
<code>vec.push_back(1);</code>	16	1	
Insert 16 additional items, one by one	25	17	נוסיף את האיברים אחד אחר השני עד שנגיע לאיבר ה-16. שם נדרש מעבר לזיכרון דינמי (כי $16 + 1 > C$) וחישוב הקיבולת: $cap_{16}(16, 1) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (16 + 1)}{2} \right\rfloor = 25$
Insert 13 additional items, using an iterator (at one single call to "insert")	45	30	כמות האיברים שנרצה לשמור בווקטור (30) חוצה את הקיבולת, לכן נחשב לפי cap_C : $cap_{16}(17, 13) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (17 + 13)}{2} \right\rfloor = 45$
Erase 13 items, one by one	45	17	כשמסירים איברים (אך לא "חוזרים" לזיכרון הסטטי) ה- $capacity$ לא קטן.
<code>vec.clear();</code>	16	0	הקיבולת מאותחלת חזרה ל- C .
Insert 17 items, one by one	25	17	ה- $capacity$ לא יהיה 45 כיוון שבשלב הקודם חזרנו להשתמש בזיכרון הסטטי, פעולה ש-"אתחלה" את ה- $capacity$ הדינמי.
Removing one item	16	16	מאחר ש- $17 - 1 = 16 = C$ יש לחזור לעשות שימוש בזיכרון הסטטי.

6.4 תוכנית לדוגמה לחלק הבונוס - Append String

לאילו מכם שמעוניינים לממש את חלק הבונוס, יצרנו תוכנית לדוגמה, העושה שימוש בסיסי ב-`vl_string`. **אין להגיש תוכנית זו.**
התוכנית קולטת רשימה של מחרוזות מהמשתמש דרך ה-CLI, ולאחר מכן מדפיסה את השרשור שלהן. נביט בדוגמת הרצה:

```
$ ./AppendString
Enter a string to append, or an empty string to stop:
I love
Enter a string to append, or an empty string to stop:
bonuses in exercises
Enter a string to append, or an empty string to stop:
<< Note: This is an empty line >>
```

String: I love bonuses in exercises

שימו לב שהקלט שצבוע בירוק הוא קלט שהזין המשתמש. כמו כן, השורה לפני שורת הפסים ריקה מאחר שהמשתמש הזין קלט ריק. נדגיש:

- התוכנית מבצעת בדיקות קלט בסיסיות בלבד. תוכנית זו אינה מתיימרת להיות פתרון מלא ומקיף, אלא להציג שימוש בסיסי ב-`vl_string` שיצרתם.

- אנו ממליצים כי תעיינו בקפידה בתוכנית, הכוללת הערות המסבירות את הנעשה שלב שלב. תוכנית זו תוכל לסייע לכם בהבנת המשימה.

7 נספח ב' – שיקולים לקביעת פונקציית קיבולת הווקטור

כאמור, לוקטור שלנו, כמו גם ל-`std::vector`, יש פונקציית קיבולת, המתארת מהי כמות האיברים המקסימלית שהוא יכול להכיל בכל רגע נתון. נגדיר את $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ להיות פונקציית הקיבולת של הווקטור, כך שבהינתן $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – כמות האיברים הנוכחית שהווקטור מכיל (לפני פעולת ההוספה), $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שרוצים להוסיף לוקטור ו- $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – קבוע הזיכרון הסטטי המקסימלי של הווקטור, הפונקציה תחזיר את הקיבולת המקסימלית של הווקטור.

כאשר מדובר בזיכרון סטטי ($size + k \leq C$), זה קל – הקיבולת של הווקטור היא C . תמיד. עתה, מהי הקיבולת של הווקטור כשהוא חוצה את C ועובר להשתמש בזיכרון דינמי? האם

בהכרח נרצה להגדיר $cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ size + k & size + k > C \end{cases}$? נראה להלן שלא.

הנחת המוצא שלנו היא שאנחנו רוצים לשמור על זמני ריצה טובים ככול האפשר. המטרה שלנו, אפוא, תהיה שבמימוש אופטימלי פעולות הגישה לוקטור, ההוספה לסוף הווקטור וההסרה מסוף הווקטור יפעלו כולן ב- $O(1)$ לשיעורין. אנו נתייחס רק לפעולת ההוספה לסוף הווקטור, כשזמן הריצה של פעולת ההסרה מהסוף יגזר משיקולים אלו באופן טריוויאלי.

תחילה, כאשר הווקטור עושה שימוש בזיכרון הסטטי, הוקצו עבורו מראש $C \cdot \text{sizeof}(T)$ בייטים שזמינים לו סטטית. מכאן ששמירת איבר חדש בסוף הווקטור תעשה בנקל ב- $O(1)$. השאלה העיקרית היא, כיצד נקבע את קיבולת הווקטור בהקצאות דינמיות? כדי להקל על הדיון, נסמן ב- $\phi : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ את פונקציית הקיבולת עבור זיכרון דינמי, כך ש-

$$cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ \phi(size, k) & size + k > C \end{cases}$$

כך, הדיון יוכל מעתה להתמקד רק ב- ϕ (ולמעשה "כאילו" מדובר בווקטור "דינמי רגיל", כדוגמת `std::vector`).

7.1 ניסיון ראשון – $\phi(s, k) = s + k$

כדי לא להקשות על הקריאה עם משתנים נוספים, נסתכל על המקרה הפרטי $k = 1$. ההתאמה ל- k יחסית טריוויאלית. נגדיר $\phi(s) = s + 1$ (כי כאמור $k = 1$). במקרה זה הנחנו, אפוא, שקיבולת הווקטור (כשהוא משתמש בזיכרון דינמי) תהיה כמות האיברים הנוכחית שלו ועוד 1 (האיבר החדש שנוסף). דהיינו, ϕ יחזיר בדיוק את כמות האיברים החדשה שתהיה בווקטור, לאחר הוספת האיבר.

לפיכך, אם גודל הווקטור לפני הוספת האיבר הוא $size \in \mathbb{N}$, אזי כאשר נוסיף איבר חדש לסוף הווקטור, נצטרך להקצות זיכרון מחדש, כך שעתה נקבל $(size + 1) \cdot \text{sizeof}(T)$ בייטים. על פניו, נשמע שזה דיי פשוט, לא? נבצע הקצאה דינמית שתוסיף לנו $\text{sizeof}(T)$ בייטים, נכתוב עליהם את האיבר החדש – ובא לציון גואל. או... שלא?

כל פעם שנגדיל את הווקטור, נצטרך להעתיק את איבריו.⁸ ⁹ העתקת האיברים היא פעולה לינארית ולכן תבוצע, כמובן, ב- $O(n)$. מכאן שניסיון זה לא עומד בדרישות זמן הריצה.

7.1.1 מדוע לא ניתן להגדיל את זיכרון הווקטור עם realloc?

בשלב זה ניתן לתהות מדוע לא להשתמש ב-`realloc` כדי להגדיל את זיכרון הווקטור? כפי שצינו בשיעור הנוגע להקצאות דינמיות ב-`C++`, שימוש בפונקציות ניהול זיכרון דינמי של `C` ב-`C++` עלול להוביל לטעויות ובאגים חמורים מבלי להפעיל את הכלים הנכונים לכך (שלצערינו, לא נלמדים בקורס).

בתור התחלה, נזכיר את ההתנהגות של realloc: בהינתן שהוקצו כבר k בייטים (למשל דרך `malloc`), ו-`realloc` התבקשה להקצות עוד l בייטים נוספים¹⁰ אזי `realloc` תנסה בהתחלה לבחון האם יש מקום לעוד l בייטים שימוקמו **באופן רציף לאחר k הבייטים שכבר הוקצו**. אם התשובה לכך חיובית – l הבייטים הנוספים האלו "ישויכו" לתוכנית והיא תוכל להשתמש בהם ללא כל העתקה. ברם, אם לא קיימים l הבייטים הללו – `realloc` תחפש מקום **רציף** אחר בזיכרון **לכל $k + l$ הבייטים המבוקשים**. הבעיה המרכזית, אם כן, היא המקרה שבו אנו נדרשים להעתיק את כל ה- $k + l$ בייטים, הכוללים בתוכם גם את האובייקטים "הישנים". משהנקודה הזו הובהרה – חישבו, עתה, על חמשת הנקודות הבאות (וזה לא רשימה מלאה):

- כאשר מועתק אובייקט ב-`C++`, כחלק מה-`object life cycle` היינו מצפים שיקרא בנאי ההעתקה או ה-`assignment operator` שלו (בהתאם להקשר). האם זה יקרה כשנקרא ל-`realloc` – שפשוט מעתיקה בלוק רציף של זיכרון?
- בהמשך לנקודה הקודמת, נזכיר שתפקידו של בנאי העתקה, בפרט, הוא לבצע `deep copy` (אם יש צורך). פעולה זו לא תבוצע במקרה של קריאה ל-`realloc` – מה שיביא לבעיות חמורות בניהול הזיכרון (כדי לחדד את הקושי: חזרו למחלקת `MyString` שהוצגה בהרצאות).
- באותו ההקשר – בעת ההעתקה אנחנו נדרשים להשמיד את האובייקט הקודם – ובמקרים אלו, כפי שראיתם, `C++` אמורה לקרוא ל-`destructor`. אלא, כשנשתמש ב-`realloc`, שרק מעתיקה רצף של בייטים ולא מודעת ל-`C++ objects life cycle`, האם היא אכן תדע איך לקרוא ל-`destructor` של האובייקט?
- זכרו שמחלקות עלולות לזרוק חריגה (`exception`) בזמן הקריאה לבנאי – איך `realloc` אמורה להתמודד עם מקרה שכזה?
- ההנחה הסמויה בעת השימוש ב-`realloc` היא שאובייקטים שמורים **באופן רציף** בזיכרון. אלא, האם באמת ניתן להניח שהאובייקטים שאנו עובדים איתם שמורים **באופן רציף** בזיכרון? מה יקרה, למשל, אם נדרוס את `operator new` ו-`operator delete` (ראינו בתרגול שניתן לעשות זאת) ונציע מימוש אחר לניהול הזיכרון?

⁸מאחר ש- T עשוי להיות אובייקט, שימוש ב-`realloc` לא יסייע לנו. מסיבות דומות, נזכיר שיש לתעדף שימוש באופרטורים של `C++` על אלו של `C` ולכן אין להשתמש בפונקציות הקצאת הזיכרון של `C`, אלא יש להשתמש בכלי הקצאת זיכרון של `C++`.

⁹ניתן לתהות האם אין אלגוריתם שלא מצריך העתקה. כשאתם שוקלים זאת, כדאי לחשוב האם הוא עונה על שאר הדרישות שהצבנו. למשל, האם פעולת הגישה שלו ממומשת ב- $O(1)$?

¹⁰הדוגמה תואמת לקטע הקוד הבא:
`char* obj = malloc(k);`
`char* tmp = realloc(obj, k + l);`

7.2 ניסיון שני – $\phi(s) = (s + k) \cdot 2$

שוב, לצורכי הנוחות נסתכל על המקרה הפרטי $k = 1$. נגדיר $\phi(s) = (s + 1) \cdot 2$. כלומר הגדרנו את "אסטרטגית הגדילה" של הווקטור באופן שבו נגדיל את קיבולת הווקטור כל פעם פי 2, ולכן לא נבצע הקצאה מחדש בכל פעם שהמשתמש יבקש להוסיף איבר חדש. אנו טוענים כי הגדרה זו תביא לכך שפעולת ההוספה תפעל ב- $O(1)$ לשיעורין. נגדיל ונטען טענה חזקה יותר (שתשמש אותנו עוד רגע) – יהי $m \in \mathbb{R}$ פרמטר הגדילה, כך ש- $m > 1$ (ובענייננו $m = 2$). נטען כי פעולת ההוספה תבוצע ב- $O(1)$ לשיעורין.

הוכחה: יהי וקטור עם זיכרון דינמי¹¹ לו פרמטר גדילה $m \in \mathbb{R}$, $1 < m$. יהי $n \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף לסוף הווקטור. הוספת n האיברים תדרוש $\lceil \log_m(n) \rceil$ הקצאות מחדש, כאשר ההקצאה ה- i תהיה פרופורציונלית ל- m^i . לכן, כל פעולת הוספה מבוצעת ב-

$$c_i = \begin{cases} m^i + 1 & \exists p \in \mathbb{N} \text{ s.t. } i - 1 = m^p \\ 1 & \text{otherwise} \end{cases}$$

כן, בסך הכל, הוספת n איברים פועלת בסיבוכיות זמן הריצה של:

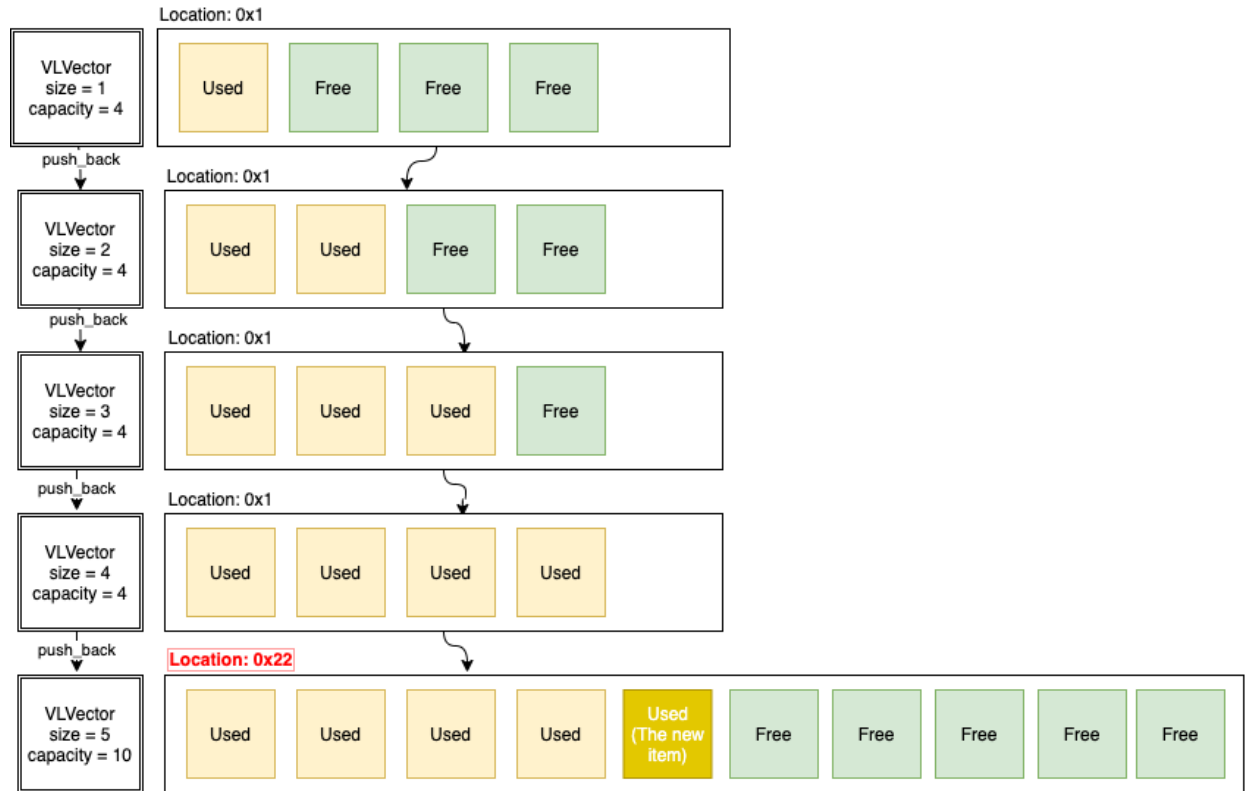
$$T(n) = \sum_{k=1}^n c_k \leq n + \sum_{k=1}^{\lceil \log_m(n) \rceil} m^k \leq n + \frac{m \cdot n - 1}{m - 1}$$

לפיכך, כשנחלק את $T(n)$ ב- n , עבור n פעולות הוספה, נקבל שכל פעולה מבוצעת בזמן ריצה לשיעורין של $O(1)$. $\frac{T(n)}{n} \leq \frac{n-1}{n \cdot (m-1)} + 2 \in O(1)$. ■

המסקנה מהטענה לעיל היא שבענייננו, כאשר $m = 2$, נקבל $\frac{3n-1}{n} < 3 \forall n \in \mathbb{N}$ ולכן הצלחנו להגדיר את ϕ כך שתעבוד בזמן ריצה לשיעורין החסום על ידי $O(1)$. נזכיר שוב ש- ϕ הוגדרה כאן עבור $k = 1$, אך החישובים שהראנו רלבנטיים גם עבור $k \in \mathbb{N}$, $1 < k$ אחר. הבעיה עם פרמטר הגדילה 2 היא לא זמני ריצה – **אלא שימוש לא יעיל בזיכרון**. נקצר ונסביר את העיקרון הכללי, מבלי להעמיק בחישוב שעומד מאחורינו. נניח שמדובר בווקטור "רגיל" (כמו `std::vector`), דהיינו ווקטור ללא זיכרון סטטי¹² המחזיק ב- $capacity$ התחלתי $C \in \mathbb{N}$. כשנידרש להגדיל את הווקטור לראשונה, כחלק מפעולת "הוספה לסוף הווקטור", הוא יצטרך לבקש ממערכת ההפעלה $2C$ בייטים חדשים לאחסון הנתונים. שימו לב לאילוסטרציה הבאה (ובפרט לכתובת בכל שלב):

¹¹לאו דווקא כזה המצוייד גם בזיכרון סטטי. זו הוכחה יפה גם עבור `std::vector`.
¹²ההוכחה עבור וקטור שיש לו גם זיכרון סטטי, כמו המימוש שהגדרנו ל-`VVector`, זהה.

Heap Visualization

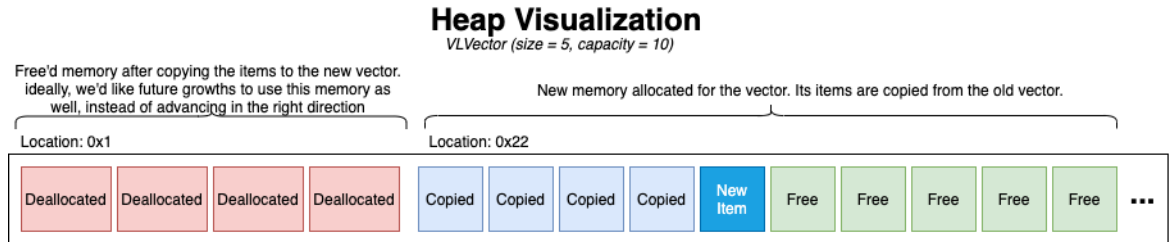

במקרה הזה, נקבל שהווקטור החדש שהקצנו תופס $2C$ בייטים (כי $m = 2$), **אך לפנינו – וזו הנקודה – ישנם C בייטים, שאותם תפס הווקטור הקודם, ושאותם נרצה לשחרר.** לכן בסוף פעולת ההכנסה יש לנו $2C$ בייטים בשימוש על ידי הווקטור החדש, ו- C בייטים שהיו בשימוש על ידי הווקטור הישן וכעת הם deallocated.

אם כך, היכן "הבעיה" – הרי אותם אותם C שוחררו, אזי הם זמינים לשימוש חוזר, לא? התשובה היא שכדי לעשות שימוש אפקטיבי בזיכרון, **נרצה "למחזר" זיכרון.** כלומר, נרצה להגיע מתישהוא למצב שבו "צברנו" מספיק deallocated memory **רציף**, באמצעות שחרורי וקטורים קודמים, כך שביחד יוכלו להכיל מופע של וקטור גדול יותר. אם נגיע למצב כזה, נוכל "למחזר" את אותו זיכרון שעבר deallocation ולהקצות שם את הווקטור החדש, הגדול יותר. וזיכרו: לא נוכל לעולם "לצרף" את אותו deallocated memory לווקטור הנוכחי, כי אנחנו רוצים להעתיק את הערכים, אז בשעת ההקצאה של הווקטור החדש, והגדול יותר, הווקטור הישן **עדיין קיים בזיכרון** ולכן לא ניתן למזג בין קטעי הזיכרון לכדי וקטור אחד.

במילים אחרות, אידאלית, היינו רוצים שהווקטור יוכל לא רק לגדול "ימינה" (כלפי זיכרון חדש, שהוא עוד לא קיבל), אלא גם "שמאלה" (כלפי זיכרון שכבר היה בשימוש בעבר, ועבר deallocation).¹³ ראו את האילוסטרציה הבאה של ה-heap, לאחר הגדלת קיבולת הווקטור:

¹³שימו לב שאנחנו דנים במצב "האידיאלי", בו בקשת הזיכרון לא "הכריחה" את מערכת ההפעלה להעביר את כל הווקטור לבלוק אחר בזיכרון (ואז כלל לא נוכל לשקול את מקרה זה, שהרי אנו מסתמכים כאן על רציפות הזיכרון).

שימו לב לתאים המופיעים כ-"deallocated". אנו נרצה לאפשר לווקטור ב-"גדילות" עתידיות להשתמש בשטח זה, שהצטבר עם הזמן, במקום לבקש זיכרון חדש ממערכת ההפעלה. למרבה הצער, נראה שעם פרמטר גדילה של $m = 2$ זה לא יתאפשר: כאשר נחשב את הערך של C במקרה הכללי, בהינתן פרמטר הגדילה $m = 2$ נקבל:

$$\sum_{k=0}^n 2^k = 2^0 + 2^1 + \dots + 2^n = 2^{n+1} - 1$$

משמעות הדבר היא כי כל הקצאת זיכרון חדשה לווקטור שנבקש ממערכת ההפעלה תהיה גדולה **ממש** מכל יתר פיסות הזיכרון שהקצנו לווקטור בעבר **ביחד**. מכאן שמערכת ההפעלה לא תוכל לעולם "למחזר" את ה-"deallocated memory" ששיחררנו בעבר, שהרי גם כולו **יחדיו** לא מספיק לגודל החדש שנבקש. לכן, בליט ברירה, מערכת ההפעלה תצטרך "לזחול" קדימה בזיכרון ולבקש זיכרון חדש. מערכת ההפעלה לא תוכל לנצל את פיסות הזיכרון שעברו deallocation בשלבים קודמים, "לחזור אחורה" ולנצל אותן. החישוב המלא מוביל לכך שבחירת $m < 2$ תבטיח שנוכל בשלב **כלשהו** לעשות שימוש חוזר בזיכרון ששיחררנו. לדוגמה, אם נבחר $m = 1.5$ כפרמטר הגדילה נוכל להשתמש שוב בזיכרון שעבר deallocation לאחר 4 "הגדלות"; בעוד אם נבחר $m = 1.3$ נוכל לעשות שימוש חוזר בזיכרון ששוחרר בעבר לאחר 2 "הגדלות" בלבד.

7.3 ניסיון שלישי - $\phi(s) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (s+k)}{2} \right\rfloor$

המסקנה של שתי הטענות לעיל היא שנרצה לבחור פרמטר גדילה בטווח $1 < m < 2$. מצד אחד, ככול ש- m קרוב ל-1 מספר הפעמים שנוכל "למחזר" זיכרון ישן תגדל; אך כמות הפעמים שנאלץ לבצע הקצאות מחדש תגדל ולכן זמן הריצה יארך. מנגד, בחירת m שקרוב יותר ל-2 תשפר את זמני הריצה אך תמזער את כמות הפעמים שנוכל "למחזר" זיכרון ישן. ניתן להוכיח מתמטית (נימנע מלעשות זאת כאן) שפרמטר הגדילה האופטימלי קרוב לערך של יחס הזהב, קרי $\frac{1+\sqrt{5}}{2} \approx 1.618$. מטעמים אלו, במימוש שלנו נבחר בערך 1.5 שהוא יחסית קרוב ליחס הזהב ופשוט לחישוב. בערך זה עושים שימוש במימושים רבים (למשל במימוש של `ArrayList<T>` ב-Java, המקביל לווקטור). נגדיר, אפוא, את ϕ בתור: $\phi(s) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (s+k)}{2} \right\rfloor$.

7.4 מסקנות

נגדיר את פונקציית הקיבולת $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, עבור $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, כמות האיברים הנוכחית בווקטור, $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף לווקטור בפעולת ההוספה ו- $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, פרמטר (קבוע) הזיכרון הסטטי המקסימלי שזמין לווקטור, בתור:

$$cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ \left\lfloor \frac{3 \cdot (size+k)}{2} \right\rfloor & otherwise \end{cases}$$